

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ

«ЗАТВЕДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної та
навчальної роботи

О. Б. Жильцов

20 14 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕДАГОГІКА ЗАГАЛЬНА

Напрями підготовки

6.010201 Фізичне виховання

6.030401 Правознавство

6.020303 Філологія (українська мова і література)

Гуманітарний інститут

2014-2015 навчальний рік

ББК 74.850

Структура програми типова. Години відповідають робочому навчальному плану.
Заступник директора Гуманітарного інституту з навчальної роботи

Єременко О. В.

Робоча програма «Педагогіка загальна» для студентів напряму підготовки 6.010201 фізичне виховання галузі знань: 0102 фізичне виховання, спорт і здоров'я людини, напряму підготовки 6.020303 Філологія (українська мова і література) галузі знань 0203 Гуманітарні науки, напряму підготовки 6.030401 - правознавство галузі знань 0304 – Право. 2014 рік- 43 с.

Розробники: *Стеблецький Анатолій Леонідович*, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка; *Козир Маргарита Валентинівна*, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії та історії педагогіки. Протокол від "03" вересня 2014 року № 2.

Завідувач кафедри Чернуха Надія Миколаївна

(Чернуха Н. М.)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

" " "

20__ року

Схвалено Вченою радою Гуманітарного інституту за галуззю знань 0203 Гуманітарні науки, напрямами підготовки 6.020301 Філософія.

Протокол від. " " 2014 року №

" " 2014 року

Вчений секретар

(Т.Л.Видайчук)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

© КУБГ, 2014 рік

© _____, 2014 рік

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ
УКРАЇНИ**

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Кафедра теорії та історії педагогіки

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

ПЕДАГОГІКА ЗАГАЛЬНА

Галузь знань: *0102 фізичне виховання, спорт і здоров'я людини*

напрямок підготовки: *6.010201 фізичне виховання*

Галузь знань: *0203 Гуманітарні науки*

Напрямок підготовки: *6.020303 Філологія (українська мова і література)*

Галузь знань: *0304 – Право*

Напрямок підготовки: *6.030401 - правознавство*

(освітньо-кваліфікаційний рівень "**бакалавр**")

за вимогами кредитно-модульної системи

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ
УКРАЇНИ**

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Кафедра теорії та історії педагогіки

«ПОГОДЖЕНО»

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Проректор

з навчально-методичної роботи

_____ О.Б. Жильцов

«___» _____ 2014 р.

Вченою радою Гуманітарного інституту,
протокол № ___ від «__» _____ 2014 р.

Учений секретар _____

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

ПЕДАГОГІКА ЗАГАЛЬНА

Галузь знань: *0102 фізичне виховання, спорт і здоров'я людини*

напрямок підготовки: *6.010201 фізичне виховання*

Галузь знань: *0203 Гуманітарні науки*

Напрямок підготовки: *6.020303 Філологія (українська мова і література)*

Галузь знань: *0304 – Право*

Напрямок підготовки: *6.030401 - правознавство*

(освітньо-кваліфікаційний рівень "**бакалавр**")

за вимогами кредитно-модульної системи

УХВАЛЕНО

на засіданні кафедри теорії та історії педагогіки,

протокол № ___ від «___» _____ 2014 р.

завідувач кафедри _____ Н.М.Чернуха

Київ-2014

УДК 378.1

Педагогіка загальна. Програма навчальної дисципліни. – К.: Київський міський педагогічний університет імені Б.Д. Грінченка, 2014. – 44 с.

Укладачі: Анатолій Леонідович Стеблецький, кандидат педагогічних наук, доцент; Козир Маргарита Валентинівна, кандидат педагогічних наук, старший викладач.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	5
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни	7
II. Тематичний план навчальної дисципліни.....	8
III. Програма	9
Педагогічний менеджмент	
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Педагогіка загальна»	14
V. Плани семінарських занять.....	15
VI. Завдання для самостійної роботи.....	27
Карта самостійної роботи студента.....	30
VII. Індивідуальна науково-дослідна робота (навчальний проект).....	31
VIII. Система поточного та підсумкового контролю.....	35
IX. Методи навчання.....	38
X. Методичне забезпечення курсу.....	38
XI. Питання до екзамену.....	38
XII. Рекомендована література	
Основна.....	42
Додаткова.....	43

Пояснювальна записка

У курсі «Педагогіка загальна» вивчаються проблеми, пов'язані з теорією і практичного розвитку особистості в умовах її навчання, виховання й освіти. До структури курсу входить вивчення загальних закономірностей, принципів, форм, методів і засобів навчання і виховання людей, особливостей розвитку освітніх технологій.

Місце і роль дисципліни в системі підготовки фахівця

Поряд із вивченням фахових дисциплін майбутні спеціалісти повинні оволодіти педагогікою – наукою, яка допоможе їм свідомо здійснювати навчання, самоосвіту, самовиховання для формування і розвитку професійних знань, умінь і навичок та особистісного росту майбутнього громадянина, сім'янина.

Навчальна програма є складовою системи професійної підготовки фахівця зі спеціальностей «фізичне виховання», «філологія (українська мова і література)», «правознавство».

Завдання вивчення дисципліни

Оволодіння теоретичними і практичними основами педагогіки має на меті набуття вміння керувати педагогічними процесами, обирати методи і засоби навчання та виховання, які будуть ефективними в даній виробничій ситуації.

Вимоги

щодо знань, умінь, набутих унаслідок вивчення дисципліни

У результаті засвоєння курсу студенти повинні знати:

- історію становлення і розвитку педагогіки як науки;
- роль, функції та якості вчителя у процесі суспільного розвитку;
- методи науково-педагогічних досліджень;
- особливості розвитку і формування соціально зрілої особистості;
- основи теорії і практики навчання і виховання;
- особливості використання знань із галузі психології в педагогічному процесі.

Уміти:

- використовувати результати психодіагностики в процесі навчання і виховання;
- аналізувати педагогічні ситуації;
- практично застосовувати отримані наукові знання в професійній діяльності та спілкуванні.

Набути навичок:

- в організації самоосвіти і самовиховання;
- у розвитку педагогічної майстерності;
- у кращому розумінні себе та інших;
- у формуванні творчого середовища.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 144 год.; із них 22 год. – лекції; 20 год. – семінарські заняття; 6 год. – модульний контроль; 12 год. – індивідуальна робота; 8 год. – консультування; 54 год. – самостійна робота, 36 год. – семестровий контроль.

Вивчення студентами навчальної дисципліни "Педагогіка загальна" завершується екзаменом.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: процес розвитку і становлення особистості в різному соціальному середовищі, основи навчання і виховання людини, самовиховання і самоосвіта людини.

Курс: підготовка (бакалаврів, магістрів, підвищення кваліфікації)	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: 4 кредити</p> <p>Змістові модулі: 3 модулі</p> <p>Загальний обсяг дисципліни: 144 год.</p> <p>Тижневих годин: 3 год.</p>	<p>Шифр та назва напрямку: 0203 Гуманітарні науки, 0102 Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини 0304 – Право</p> <p>Шифр та назва спеціальності: 6.010201 фізичне виховання 6.020303 Філологія (українська мова і література) 6.030401 - правознавство</p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень "бакалавр"</p>	<p>Нормативна</p> <p>Рік підготовки: 2 Семестр: 3 Лекції (теоретична підготовка): 22 години Семінарські заняття: 20 годин Індивідуальна робота: 6 години Самостійна робота: 54 годин Модульний контроль: 6 годин Вид контролю: екзамен (36 год.)</p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Семінарських	Індивідуальна робота	Модульний контроль	Самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль I								
ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНИХ ЗНАТЬ ТА ТЕОРІЇ НАВЧАННЯ								
1.	Педагогіка як наука. Методи науково-педагогічного дослідження	9	4	2	2			5
2.	Процес навчання та його принципи	9	4	2	2			5
3.	Форми, методи і засоби навчання	9	4	2	2			5
4.	Система контролю і оцінювання навчальних досягнень учнів	9	4	2	2			5
5.	Домашня навчальна робота учнів. Диференційоване навчання в школі	13	4	2	2	2	2	5
	Разом	49	20	10	10	2	2	25
Змістовий модуль II								
ОСНОВИ ТЕОРІЇ ВИХОВАННЯ ТА ПРАКТИКА ВИХОВАННЯ								
6.	Виховання особистості. Ідеали і принципи виховання	8	3	2	1			5
7.	Розвиток, виховання і формування особистості	8	3	2	1			5
8.	Методи та організаційні форми виховання. Самовиховання	9	4	2	2			5
9.	Виховання особистості в колективі, в сім'ї	13	4	2	2	2	2	5
	Разом	38	14	8	6	2	2	20
Змістовий модуль III								
ШКОЛОЗНАВСТВО								
10.	Освіта в сучасному суспільстві: стан і тенденції розвитку	9	4	2	2			5
11.	Управління освітою в Україні	12	4	2	2	2	2	4
	Разом	21	8	4	4	2	2	9
	Екзамен	36						
	Всього	144	42	22	20	6	6	54

III. ПРОГРАМА

Тема 1. Педагогіка як наука

Людина і суспільство. Предмет педагогіки і її основні категорії (навчання, виховання, освіта, розвиток). Педагогіка в системі наук про людину. Джерела розвитку педагогіки. Структура педагогічної науки. Перспективи розвитку педагогіки в Україні. Загальнокультурне значення педагогіки. Світовий освітній простір. Вирішення сучасних соціокультурних проблем науковцями. Взаємозв'язок між психологією і педагогікою.

Тема 2. Методи науково-педагогічних досліджень

Складові дослідження (об'єкт, предмет, мета, завдання, гіпотеза, отримання та наліз наукових фактів, впровадження в практику результатів дослідження). Принципи проведення наукових досліджень (цілісність, об'єктивність, історизм, комплексне використання методів тощо). Місце наукових досліджень у вирішенні завдань педагогіки. Методи науково-педагогічних досліджень. Теоретичні методи дослідження (аналіз і синтез, індукція й дедукція, аналогія, порівняння тощо). Емпіричні методи дослідження (спостереження, експеримент, тестування, анкетування тощо). Етапи наукового дослідження: визначення проблеми, вивчення стану дослідження проблеми в літературі, вивчення передового досвіду, формулювання гіпотези, проведення експериментальної роботи, узагальнення результатів, оформлення результатів дослідження і впровадження їх у життя. Джерела педагогічної теорії: твори класиків педагогічної думки, наукові праці вчених, передовий педагогічний досвід, народна педагогіка.

Тема 3. Процес навчання та його принципи

Поняття про дидактику. Основні дидактичні категорії: навчання, освіта, викладання. Сутність процесу навчання. Функції навчання (освітня, розвиваюча, виховна). Двосторонній характер процесу навчання. Принципи і закономірності навчання. Викладання та його структура (планування роботи, організація навчальної діяльності учнів, врахування темпів індивідуального психічного розвитку учнів, стимулювання навчальної діяльності учнів, контроль, аналіз

результатів та ін.). Основні етапи оволодіння знаннями: сприймання, усвідомлення, осмислення, запам'ятовування, закріплення, застосування знань, умінь на практиці.

Тема 4. Форми, методи і засоби навчання

Форми і види навчання. Модульне навчання. Сутність методів, прийомів і засобів навчання. Класифікації методів навчання. Методи організації навчально-пізнавальної діяльності учнів: словесні, наочні, практичні, репродуктивні, проблемно-пошукові. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності учнів: пізнавальні ігри, навчальні дискусії, заохочення, покарання. Методи контролю та самоконтролю в навчанні: опитування, контрольні, лабораторні роботи, тестова перевірка знань, самоконтроль і самоперевірка. Поняття про засоби навчання. Вибір методів навчання.

Класно-урочна і лекційно-семінарська форми навчання. Вимоги до сучасного уроку, лекції. Оптимізація та інтенсифікація навчального процесу (врахування навчально-виховної мети, завдань, змісту навчального матеріалу, рівня підготовки учнів, віку учнів тощо). Позааудиторні форми навчання.

Тема 5. Система контролю і оцінювання навчальних досягнень учнів

Поняття про діагностику навчальних досягнень учнів та її елементи: контроль, оцінювання, накопичення статистичних даних та їх аналіз, виявлення динаміки, тенденцій прогнозування подальшого розвитку учнів. Зв'язок контролю з іншими ланками процесу навчання: вивченням і осмисленням нового матеріалу, його закріпленням та використанням на практиці. Педагогічні вимоги до перевірки знань, умінь і навичок учнів: об'єктивність, систематичність, індивідуальний характер та ін. Аналіз і оцінка результатів навчальної діяльності слухачів. Види контролю знань учнів. Методи контролю знань учнів. Провідна роль тематичного контролю. Формування в учнів умінь самоконтролю, об'єктивної самооцінки, керівна роль учителя в цих процесах. Рейтингова система оцінювання результатів навчальної діяльності слухачів. Проблема подолання неуспішності учнів.

Тема 6. Домашня навчальна робота учнів

Домашні завдання (зміст, обсяг, складність та ін.). Нормування домашньої навчальної роботи. Види домашньої навчальної роботи (робота з текстом підручника: читання, відтворення матеріалу, ознайомлення з новим текстом, виписування незрозумілих виразів, зворотів тощо; виконання письмових і графічних робіт (написання переказів, творів, виконання креслень, малюнків, заповнення контурних карт тощо; виконання усних вправ; самостійна практична робота, яка вимагає певних спостережень: за тваринами, рослинами, за рельєфом місцевості, явищами природи, за своїм фізичним станом тощо; виконання різноманітних вправ і розв'язування задач; читання статей, науково-популярних журналів; проведення дослідів, заучування напам'ять правил, цитат, віршів тощо). Домашня робота може бути: індивідуальною, індивідуалізованою, груповою. Батьки та їх допомога дитині виконувати домашні завдання.

Тема 7. Диференційоване навчання в школі

Диференціація в освіті (між школами, класами, групами учнів та окремими учнями в межах школи). Види диференціації: за здібностями, за недостатністю здібностей, за майбутньою професією, за інтересами учнів. Рівні диференціації; мікро-, мезо- та макрорівні (в різних типах навчальних закладів: загальноосвітні школи, спеціалізовані школи, гімназії, колегіуми, ліцеї). Робота з обдарованими дітьми. Обдарованість загальна (розумова) та спеціальна (художня, соціальна, спортивна).

Тема 8. Людина як предмет виховання

Поняття «виховання». Спрямування виховного впливу на людину. Об'єктивні (спадковість; здоров'я; соціокультурне оточення сім'ї; обставини біографії; культурні традиції; професійний та соціальний статус; особливості країни та історичної епохи) і суб'єктивні (психічні особливості; світогляд; ціннісні орієнтації; внутрішні потреби та інтереси вихователя і вихованця; система відносин із соціумом; організовані виховні впливи на людину з боку певних людей; груп; об'єднань і всієї спільноти) чинники виховання.

Структура виховного процесу.

Цілі виховання, критерії. Напрями виховання. Спрямування виховання – єдність мети і змісту (за цією ознакою виділяють: розумове, моральне, трудове, фізичне та естетичне виховання). Сучасні напрями виховання (громадянське, правове, економічне, екологічне). Розвиток і виховання та їх взаємовплив.

Тема 9. Ідеали і принципи виховання

Виховні концепції. Концепція національного виховання. Зміст виховання. Виховні ідеали. Принципи виховання (гуманізації, народності, неперервності, послідовності і систематичності, індивідуалізації та диференціації, єдності виховання та життєдіяльності та інші).

Види виховання (за інституційною ознакою: сімейне, шкільне, позашкільне, конфесійне, за місцем проживання, у дитячих та юнацьких організаціях та спеціалізованих освітніх закладах; за стилем відносин між вихователем і вихованцем: авторитарне, демократичне, ліберальне і вільне виховання).

Тема 10. Методи та організаційні форми виховання

Методи, прийоми і засоби виховання. Методи формування свідомості особистості. Методи організації діяльності, спілкування, формування позитивного досвіду суспільної поведінки. Методи стимулювання діяльності і поведінки. Організаційні форми виховання. Позакласна виховна робота. Колективні творчі справи. Закономірності виховання.

Тема 11. Розвиток, виховання і формування особистості

Процес розвитку особистості. Спадковість і розвиток людини. Вплив соціального середовища на розвиток особистості. Діяльність як чинник розвитку людини. Діагностика розвитку. Вікові та індивідуальні особливості розвитку особистості.

Сутність виховання, його мета. Завдання складових виховання. Комплексний підхід до виховання особистості. Розвиток і виховання та їх взаємовплив.

Тема 12. Самовиховання

Сутність і зміст самовиховання особистості. Поняття «соціально зріла особистість» у педагогіці. Керована і самокерована особистість. Самоосвіта. Функції самоосвіти. Формування і корегування якостей, звичок і рис характеру. Співвідношення виховання, самовиховання і перевиховання в процесі розвитку особистості. Аутотренінг як один із засобів самовиховання. Участь у групових тренінгах із метою самовиховання.

Тема 13. Виховання особистості в колективі

Форми виховання (індивідуальна, групова, мікрогрупова). Учнівський колектив. Методи згуртування учнівського колективу. Колектив і особистість. Принципи взаємодії особистості і колективу. Педагогічні проблеми взаємодії особистості і групи (колективу). Виховання особистості в колективі. Колективний педагогічний менеджмент. Педагогічне керівництво колективом.

Тема 14. Виховання особистості в сім'ї

Сім'я як інститут соціального розвитку. Функції сім'ї. Становлення сім'ї. Психолого-педагогічні вимоги до батьків. Єдність виховних впливів. «Педагогічно запуснені діти» і сім'я.

Тема 15. Освіта в сучасному суспільстві: стан і тенденції розвитку

Освіта як соціальна функція. Поняття «компетенція». Основні компетенції, які необхідні в сучасному житті. Світовий освітній простір. Вирішення сучасних соціокультурних проблем науковцями. Провідні тенденції сучасної освіти: збільшення тривалості освіти, продовження обов'язкової освіти після закінчення школи, створення освітніх закладів нового типу, можливість отримати освіту за кордоном, зближення освітніх систем різних країн.

Тема 16. Управління освітою в Україні

Принципи управління освітою. Принципи: науковості, демократизації, гуманізації, плановості, цілеспрямованості, активності, поєднання колегіальності з персональною відповідальністю. Школознавство. Система керівництва школою, організація її роботи.

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Педагогіка загальна»

Разом: 144 год., лекції – 22 год., практичні заняття – 20 год., індивідуальна робота – 8 год., самостійна робота – 40 год., модульний контроль – 6 год.

Тиждень	I		II		III	IV	V		VI	VII		VIII	IX									
Модулі	Змістовий модуль I						Змістовий модуль II						Змістовий модуль III									
Назва модуля	Основи педагогічних знань та теорії навчання						Основи теорії виховання та практика виховання						Школознавство									
Кількість балів за модуль	115						107						94									
Лекції	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1								
Семінари	1	1	1	1	1	1+10	1	1			1+10	1	1	1+10								
Теми лекцій	Педагогіка як наука. Методи науково-педагогічних досліджень		Процес навчання та його принципи		Форми, методи і засоби навчання		Система контролю і оцінювання навчальних досягнень учнів		Домашня навчальна робота учнів. Диференційоване навчання в школі		Виховання особистості. Ідеали і принципи виховання		Методи та організаційні форми виховання		Розвиток, виховання і формування особистості. Самовиховання		Виховання особистості в колективі. Виховання особистості в сім'ї		Освіта в сучасному суспільстві: стан і тенденції розвитку		Управління освітою в Україні	
Теми семінарських занять	Педагогіка і сучасність		Дидактика		Методи навчання та їх оптимальний вибір		Система контролю і оцінювання навчальних досягнень учнів		Диференційоване навчання		Виховання і сучасність		Динаміка виховання особистості		Динаміка виховання особистості		Виховання особистості в колективі		Актуальні тенденції реформування школи в Україні і світі		Сучасна школа	
Самостійна робота (в балах)	10	15	15	15	15	15	15	15	20	15	20	20	20	20								
Написання реферату(в балах)													15									
Види поточного контролю (в балах)	Модульна контрольна робота 1 25						Модульна контрольна робота 2 25						Модульна контрольна робота 3 25									
Семестровий контроль	36 год. (40 балів)																					

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття 1

Тема: Педагогіка і сучасність (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Предмет і завдання педагогіки в контексті історичного розвитку суспільства. Роль педагогіки в системі наук про людину.
2. Методи педагогічних досліджень.
3. Освіта як найкоротший шлях до скарбниці світової культури. Освіта в Україні та інновації у вищій школі.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Завдання

1. Провести категоріальний аналіз понять педагогіки: «виховання», «навчання», «освіта», «розвиток», «формування».
2. Охарактеризувати систему педагогічних наук.
3. Розкрити зв'язки педагогіки з іншими людинознавчими науками.

Рекомендована література

1. Волинка Г.І. Вступ до педагогіки: основи педагогічної теорії.- К.: Вища школа, 2006.- 424с.
2. Державна національна програма "Освіта": Україна ХХ століття – К.: Радуга, 1994.
3. Закон України "Про вищу освіту" 1.07.2014р. // <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/110-zakon-ukrayiny-pro-osvitu>
4. Засоби інформаційно-комунікаційних технологій єдиного інформаційного простору системи освіти України: монографія / [В.В. Лапінський, А.Ю. Пилипчук та ін.]; за наук. ред. проф. В.Ю. Бикова. – К.: Педагогічна думка, 2010. – 160с.
5. Максимюк С.П. Педагогіка: Навчальний посібник. – К., 2005.

6. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка. – К., 2006.
7. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.]/ В. Л. Ортинський – К.: Центр учбової літератури, 2009.
8. Педагогіка: практикум: навч. посіб. / Г. Х. Яворська, О. П. Ноздрова ; за заг. ред. д-ра пед. наук, проф. Г. Х. Яворської. - Одеса : Букаєв Вадим Вікторович [вид.], 2014. - 169 с.

Семінарське заняття 2

Тема: Дидактика (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Сутність процесу навчання. Принципи і закономірності навчання.
2. Дидактика та її основні категорії.
3. Освітні теорії. Мотивування навчання.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Модульний контроль.

Завдання

1. Охарактеризувати фактори, що впливають на формування змісту шкільної освіти.
2. На основі документів про освіту й школу (див. список літератури) накреслити стратегію розвитку змісту освіти в Україні.

Рекомендована література

1. Закон України "Про вищу освіту" // <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/110-zakon-ukrayiny-pro-osvitu>
2. Гризун Л. Е. Дидактичні основи проектування модульної структури навчальної дисципліни на засадах інтеграції наукових знань: Монографія, Харк. нац. пед. ун-т ім. Г.с. Сковороди. – Х., 2008. – 302 с.
3. Державна національна програма „Освіта” (Україна ХХІ століття). – К., 1994.

4. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка: Підручник. – К., 2003.
5. Кузьмінський А.І., Вовк Л.П., Омеляненко В.Л. Педагогіка: завдання і ситуації. Практикум. – К., 2003.
6. Мойсеюк Н.Є., Педагогіка. – К., 2006.
7. Мустаєва Ф.А. Основы социальной педагогики. – М., 2001.
8. Педагогіка: практикум: навч. посіб. / Г. Х. Яворська, О. П. Ноздрова ; за заг. ред. д-ра пед. наук, проф. Г. Х. Яворської. - Одеса : Букаєв Вадим Вікторович [вид.], 2014. - 169 с.
9. Педагогіка: Хрестоматія/ Укладачі: А.І.Кузьмінський, В.Л.Омеляненко. – К., 2003.

Семінарське заняття 3

Тема: Методи навчання та їх оптимальний вибір (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Сутність методів, прийомів і засобів навчання. Етапи засвоєння знань учнями.
2. Класифікація методів навчання. Оптимальний вибір методів навчання.
3. Форми навчання. Вимоги до сучасного уроку.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Завдання

1. Показати зв'язок між поняттями «метод», «прийом», «засіб навчання».
2. Охарактеризувати словесні, наочні, практичні, проблемно-пошукові методи навчання. Спробувати визначити умови їх оптимального поєднання (на прикладі). Аргументуйте доцільність використання інтерактивних методів на уроці.
3. Розкрити переваги і недоліки уроку в порівнянні з іншими формами організації навчання.

Рекомендована література

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання. 2-ге вид. / С.С. Вітвицька – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 384 с.
2. Державний стандарт повної загальної середньої освіти. - <http://iitzo.gov.ua/serednya-osvita/pro-viddilennya-zmistu-zahalnoji-serednoji-osvity/normatyvno-pravova-baza-pochatkovoji-osvity/>
3. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання. – К., 1997.
4. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка: Підручник. – К., 2003.
5. Макаренко А.С. Книга для родителів. – М., 1985.
6. Максименко В.П. Дидактика : курс лекцій / В.П. Максименко. – Хмельницький : ХМЦНП, 2013. – 223 с.
7. Мойсеюк Н.Є., Педагогіка. – К., 2003.
8. Щербань П.М. Прикладна педагогіка: Навч.-метод. Посіб. – К., 2002.
9. Ягупов В.В. Педагогіка: Навч. Посібник. – К., 2002.

Семінарське заняття 4

Тема: Система контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Діагностика навчальних досягнень учнів. Види контролю знань учнів.
2. Методи контролю знань учнів. Провідна роль тематичного контролю.
3. Рейтингова система оцінювання результатів навчальної діяльності слухачів. Проблема подолання неуспішності учнів.

II. Перевірка самостійної роботи.

Завдання

1. Розкрити сутність понять: «оцінювання», «оцінка», «відмітка», «бал», «облік успішності» та встановити співвідношення між

традиційно існуючою 4-бальною і новою 12-бальною шкалами оцінювання досягнень учнів.

2. Розкрити значення оцінки як мотиву навчання.
3. Розкрити зміст попереднього, поточного тематичного та підсумкового контролю, методи їх здійснення та вимоги до нього.

Рекомендована література

1. Бордовская Н.В., Реан А.А. Педагогика. Учебник для вузов. – СПб., 2000.
2. Гризун Л. Е. Дидактичні основи проектування модульної структури навчальної дисципліни на засадах інтеграції наукових знань: Монографія, Харк. нац. пед. ун-т ім. Г.с. Сковороди. – Х., 2008. – 302 с.
3. Концепція національного виховання // Освіта. 1994.– 26 жовтня.
4. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка: Підручник. – К., 2003.
5. Педагогіка: практикум: навч. посіб. / Г. Х. Яворська, О. П. Ноздрова ; за заг. ред. д-ра пед. наук, проф. Г. Х. Яворської. - Одеса : Букаєв Вадим Вікторович [вид.], 2014. - 169 с.

Семінарське заняття 5

Тема: Диференційоване навчання (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Диференціація освіти.
2. Види і рівні диференціації.
3. Індивідуалізація навчання учнів.

II. Перевірка самостійної роботи.

III. Модульна контрольна робота.

Завдання

1. У чому полягає сутність диференціації освіти?
2. Проведіть дискусію на тему: «Диференціація освіти: переваги та

недоліки процесу».

3. Яким чином відбувається індивідуалізація навчання учнів під час уроків? Наведіть приклади з власного досвіду.

Рекомендована література

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання. 2-ге вид. / С.С. Вітвицька – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 384 с.
2. Волкова Н.П. Педагогіка: Навчальний посібник. Вид. 2-ге, перероб., доп. – К., 2007. – 616 с.
3. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка: Підручник. – К., 2003.
4. Кузьмінський А.І., Вовк Л.П., Омеляненко В.Л. Педагогіка: завдання і ситуації. Практикум. – К., 2003.
5. Максимюк С.П. Педагогіка: Навчальний посібник. –К., 2005.
6. Мойсеюк Н.Є., Педагогіка. – К., 2003.
7. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи: навч. посібн. / В. Л. Ортинський – К.: ЦУЛ, 2009. – Медіатека ПУЕТ.
8. Секрети педагогічної майстерності // Початкове навчання та виховання.– 2008.– №27.– С. 18-23.

Семінарське заняття 6

Тема: Виховання і сучасність (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Завдання виховання в контексті історичного розвитку суспільства.
2. Роль педагогіки в становленні особистості.
3. Зміст національного виховання.
4. Принципи виховання та їх характеристики.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Завдання

1. Охарактеризувати структурні компоненти процесу виховання (мета, завдання, закономірності, рушійні сили).
2. Описати сучасні форми організації виховання.
3. На основі аналізу сучасних документів держави про освіту розкрити проблеми і напрямки виховання підростаючого покоління в Україні на сучасному етапі.

Рекомендована література

1. Аббас Н.О. Роль та місце громадянської освіти в демократичному вихованні підростаючого покоління. / Н.О. Аббас // Виховна робота в школі. – 2012. - №2. – С.37-38.
2. Василевич Л.Ф. Прийняття рішень за умов конфлікту та невизначеності середовища : навч. посіб. для студ. ВНЗ / Л.Ф. Василевич, І.І. Юртин. – К. : [Київ. ун-т ім. Б. Грінченка], 2013. – 128 с.
3. Виховна робота у вищих навчальних закладах: Науково-методичний збірник. Спеціальний випуск: / Колектив авторів Національного університету харчових технологій, Інститут психології імені Г.С. Костюка Національної академії педагогічних наук України,—К.: НУХТ,2013.
4. Концепція національного виховання // Освіта. 1994.– 26 жовтня.
5. Закон України "Про вищу освіту" 1.07.2014р.
 //http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/110-zakon-ukrayiny-pro-osvitu
6. Кузьмінський А.І., Вовк Л.П., Омеляненко В.Л. Педагогіка: завдання і ситуації. Практикум. – К., 2003.
7. Педагогіка: Хрестоматія / Уклад.: А.І.Кузьмінський, В.Л.Омеляненко. – 2003.
8. Стельмахович М.Г. Українська родинна педагогіка. – К., 1996.

Семінарське заняття 7

Тема: Динаміка виховання особистості (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Сутність процесу, методів, прийомів і засобів виховання.
2. Методи виховання та їх оптимальний вибір.
3. Роль і місце самовиховання у виховному процесі. Значення співробітництва в процесі самовиховання особистості.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Модульний контроль.

Завдання

1. Прийоми – це окремі дії в структурі методу. Чому метод і прийом у різних ситуаціях мають властивість переходити один в одного?
2. Охарактеризувати підходи різних авторів до класифікації методів виховання.
3. Описати умови та фактори, що впливають на вибір раціонального поєднання методів виховання.

Рекомендована література

1. Бартків О. С. Система виховної роботи у педагогічному інституті / О. Бартків, О.Дурманенко // Наук. вісн. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Пед. науки. –2011. № 17. –С. 36-40.
2. Грехнев В.С. Культура педагогического общения. – М., 1990.
3. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка: Підручник. – К., 2003.
4. Мойсеюк Н.Є., Педагогіка. – К., 2003
5. Мустаєва Ф.А. Основы социальной педагогики. – М., 2001.
6. Педагогіка: Хрестоматія / Укладачі: А.І.Кузьмінський, В.Л.Омеляненко. – К., 2003.
7. Балахничева Г.В., Заремба Л.В., Цьось А.В.. Професійна майстерність учителя фізичного виховання. Навчальний посібник.
http://esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/1621/1/prof_majct.pdf
8. Поведение и саморегуляция человека в условиях стресса /В.Л.

Марищук, В.И. Евдокимов. – СПб., 2001.

9. Сисоєва С.О. Особистісно зорієнтовані педагогічні технології: метод проектів / С.О.Сисоєва // Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати: [практико зорієнтований збірник] / ред. – канд. істор. наук І.Г.Єрмаков. – К.: Вид-во „Департамент”, 2003. – С. 119-124.

Семінарське заняття 8

Тема: Виховання особистості в колективі (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Форми виховання.
2. Особливості розвитку учнівського колективу і особистості.
3. Педагогічні вимоги до батьків. Особливості виховання дітей в сім'ї.
4. Роль і місце народної сімейної педагогіки в технології виховання людини.

II. Перевірка самостійної роботи.

Завдання

1. Обґрунтувати, чому джерелом виховного впливу виступає не тільки вихователь, батьки, а й учнівський колектив (клас), інші дитячі об'єднання.
2. Розкрити сутність групи методів формування суспільної поведінки та досвіду суспільних відносин.
3. Наведіть приклади традиційних народних методів виховання і розвитку дитини в родині.

Рекомендована література

1. Бордовская Н.В., Реан А.А. Педагогика. Учебник для вузов. – СПб., 2000.
2. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник для студентів магістратури. – Київ: Центр навчальної літератури, 2003.

3. Відлуння останньої війни [Текст]: 25 років тому назад радянські війська вийшли з Афганістану, у воєнних діях брали участь понад 160 тисяч українців: стаття // Урядовий кур'єр. - 2014. - 15 лютого (№ 30). - С. 1-7.
4. Гиппенрейтер Ю.Б. Общатся с ребенком. Как? – М., 2001.
5. Крайг Г. Психология развития. – СПб., 2000.
6. Концепція національного виховання // Освіта. 1994.– 26 жовтня.
7. Кузьмінський А.І., Вовк Л.П., Омеляненко В.Л. Педагогіка: завдання і ситуації. Практикум. – К., 2003.
8. Руденко, Т.Д. Мова українська - то Шевченка слово: година поезії для учнів 9-х класів / Т.Д. Руденко // Шкільний бібліотекар. - 2014. - № 1.- С. 21 - 25.

Семінарське заняття 9

Тема: Актуальні тенденції реформування школи в Україні і світі (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Реформи в українській школі кінець ХХ початок ХХІ століть.
2. Розвиток освіти в різних країнах.
3. Проблеми, які необхідно подолати на шляху реформування школи.
4. Позитивний і негативний вплив суспільної думки на реформування школи.

II. Перевірка самостійної роботи.

Завдання

1. Обґрунтувати провідні стратегічні напрямки розвитку освіти на сучасному етапі:
 - відродження і розбудова національної системи освіти;

- формування освіченої творчої особистості;
 - виведення освіти в Україні на рівень освіти розвинених країн світу;
 - створення мережі недержавних навчально-виховних закладів;
 - визначити пріоритети освіти на сучасному етапі та ін.
2. Описати типи навчальних та навчально-виховних закладів, що існують сьогодні в міжнародному освітньому просторі.
 3. Обґрунтувати провідні стратегічні напрямки розвитку освіти на сучасному етапі: відродження і розбудова національної системи освіти; формування освіченої творчої особистості, заклади різної форми власності, вихід на світовий рівень освіти тощо.

Рекомендована література

1. Бордовская Н.В., Реан А.А. Педагогика. Учебник для вузов. – СПб., 2000.
2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання. 2-ге вид. / С.С. Вітвицька – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 384 с.
3. Внутрішній контроль : робоча книга керівника школи / упоряд. Н. Мурашко, А. Панченко. – К. : Редакції газет з управління освітою, 2013. – 120 с.
4. Внутрішньошкільний контроль та аудит / упоряд.: Наталія Мурашко, Алла Панченко. – К. : Редакції газет з управління освітою, 2013. – 128с.
5. Волкова Н.П. Педагогіка: Навчальний посібник. Вид. 2-ге, перероб., доп. – К., 2007. – 616 с.
6. Державна національна програма «Освіта» («Україна ХХІ століття»). – К., 1994.
7. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник. – К., 2004. – 352 с.
8. Інформаційно аналітичний звіт про роботу МОН молоді та спорту України за 2012 рік [http://www.mon.gov.ua/img/zstored/files/MON_Osvita-Ukr_2012_ukr_\(038-13\)_V_indd.pdf](http://www.mon.gov.ua/img/zstored/files/MON_Osvita-Ukr_2012_ukr_(038-13)_V_indd.pdf)

9. Концепція національного виховання // Освіта. 1994. – 26 жовтня.
10. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка: Підручник. – К., 2003.
11. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка. – К., 2006.

Семінарське заняття 10

Тема: Сучасна школа (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Місце вчителя в системі сучасної освіти.
2. Структура системи освіти в Україні. Самоврядування.
3. Інноваційні педагогічні технології на зламі тисячоліть.

II. Перевірка самостійної роботи.

Завдання

1. Розкрити сучасні вимоги до вчителя. Охарактеризувати проєктувальні, конструктивні, комунікативні та організаторські уміння вчителя.
2. Обґрунтувати, чи може бути хорошим учитель, який наполегливо працює над собою, знає свій предмет, методику його викладання, але не відчуває особливої любові до дітей і покликання до вчительської професії.
3. Розкрити особливості системи самоврядування у сучасній школі.

Рекомендована література

1. Бордовская Н.В., Реан А.А. Педагогіка. Учебник для вузов. – СПб., 2000.
2. Волкова Н.П. Педагогіка: Навчальний посібник. Вид. 2-ге, перероб., доп. – К., 2007. – 616 с.
3. Гуманоцентричні новації освіти. Реферат.
<http://osvita.ua/vnz/reports/pedagog/14863/>
4. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка: Підручник. – К., 2003.
5. Кузьмінський А.І., Вовк Л.П., Омеляненко В.Л. Педагогіка: завдання і

- ситуації. Практикум. – К., 2003.
6. Максимюк С.П. Педагогіка. Навч. посібник. – К., 2005.
 7. Організаційна основа освіти та її гуманізація. Реферат.
<http://osvita.ua/vnz/reports/pedagog/14861/>
 8. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи: навч. посібн. / В. Л. Ортинський – К.: ЦУЛ, 2009. – Медіатека ПУЕТ.
 9. Освітні реформи : місія, дійсність, рефлексія : [моногр.] / за ред.:
В. Кремень, Т. Левовицький, В. Огнев'юк, С. Сисоєва. – К. : Едельвейс,
2013. – 460 с.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНИХ ЗНАНЬ ТА ТЕОРІЇ НАВЧАННЯ (14 год.)

Тема 1. Педагогіка як наука. Процес навчання та його принципи – 2 год.

1. Опрацюйте Концепцію національного виховання і випишіть загальну мету виховання та завдання морального, розумового, фізичного, трудового і естетичного виховання. – 1 год.
2. Ознайомтесь зі змістом Державної національної програми «Освіта» («Україна XXI століття») і випишіть завдання удосконалення навчального процесу. – 1 год.

Тема 2. Форми, методи і засоби навчання – 3 год.

1. Сформулюйте для себе, як майбутнього вчителя, 8–10 правил організації навчального процесу на науковій основі. – 1 год.
2. З погляду ефективності і доцільності проаналізуйте методи навчання, які були використані викладачем вищої школи (на конкретному занятті). – 1 год.
3. Опишіть і графічно зобразіть методи навчання. – 1 год.

Тема 3. Система контролю і оцінювання навчальних

досягнень учнів – 3 год.

1. Опрацюйте загальні критерії оцінювання навчальних досягнень у системі загальної середньої школи. – 1 год.

2. Охарактеризуйте тестову форму контролю навчальних досягнень учнів і визначте її місце в навчальному процесі. – 1 год.
3. Скласти термінологічний словник з тем змістового модуля. – 1 год.

Тема 4. Диференційоване навчання в школі. Домашня робота учнів – 3 год.

1. Обґрунтуйте шляхи оптимізації домашньої навчальної роботи учнів. – 1 год.
2. Охарактеризуйте учнів з підвищеними навчальними можливостями. – 1 год.
3. Порівняйте поняття індивідуалізація і диференціація навчання. – 1 год.

Змістовий модуль II

ОСНОВИ ТЕОРІЇ ВИХОВАННЯ ТА ПРАКТИКА ВИХОВАННЯ (14 год.)

Тема 6. Виховання особистості. Ідеали і принципи виховання – 3 год.

1. Опрацюйте Концепцію національного виховання і випишіть загальну мету виховання та завдання морального, розумового, фізичного, трудового і естетичного виховання. – 1 год.
2. Проаналізуйте місце переживань та зовнішнього тиску в процесі виховання особистості. – 1 год.
3. Визначте свій виховний ідеал, який Ви прагнете досягти. – 1 год.

Тема 7. Розвиток, виховання і формування особистості.

Самовиховання – 3 год.

1. Сформулюйте для себе, як майбутнього вчителя, 8–10 правил організації виховного процесу на науковій основі. – 1 год.
2. Скласти термінологічний словник з тем змістового модуля. – 1 год.
3. Опишіть виховний ідеал, до якого ви прагнете. – 1 год.

Тема 8. Методи та організаційні форми виховання – 4 год.

1. Проаналізуйте, якою мірою ваша сім'я, і школа, яку ви закінчили, сприяли розв'язанню завдань всебічного розвитку. – 1 год.
2. Наведіть 2–3 приклади впливу соціального середовища на розвиток особистості дитини. – 1 год.
3. Проаналізуйте процес власного розвитку і вкажіть на прояви

соціального успадкування. – 1 год.

4. Скласти термінологічний словник з тем змістового модуля. – 1 год.

Тема 9. Виховання особистості в колективі та в сім'ї – 4 год.

1. Опишіть колектив свого випускного класу з погляду особливостей його розвитку і взаємовідносин між членами колективу. – 1 год.
2. Доберіть низку праць (10–15 назв) з проблем розвитку колективу, яку можна рекомендувати класним керівникам. – 1 год.
3. Наведіть докази позитивного і негативного виховання в особистості колективізму і індивідуалізму в сім'ї. – 2 год.

Змістовий модуль III

Школознавство (10 год.)

Тема 10. Освіта в сучасному суспільстві: стан і тенденції розвитку – 5 год.

1. Визначте і запишіть у дві колонки риси, притаманні вихованій і невихованій людині. – 1 год.
2. Перерахувати потреби, які впливали і продовжують впливати на формування мотивів отримання освіти особистістю. – 1 год.
3. Опишіть тенденції розвитку сучасної європейської освіти. – 2 год.
4. Відвідайте сайт міністерства освіти і науки та знайдіть інформацію для виконання наступного завдання: скласти в хронологічному порядку список законодавчих актів, що призначені для реформування школи за період з 2007 по нинішній час. – 1 год.
5. Обґрунтуйте необхідність упровадження в навчально-виховний процес передового педагогічного досвіду. Доберіть влучні аргументи.

Тема 11. Управління освітою в Україні – 5 год.

1. Визначте проблеми і поставте задачі, які педагогіка може вирішити найближчим часом. – 2 год.
2. Опишіть основні форми методичної роботи в школі. – 1 год.
3. Накреслити схему, що відображає структуру управління освітою в Україні. – 1 год.
4. Підготуйте питання до дискусії на тему: «Трудність полягає не у

сприйнятті нових ідей, а у відмові від старих уявлень» (Джон М. Кейнс.)

5. Скласти термінологічний словник з тем змістового модуля III. – 1 год.

Таблиця 1

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I Основи педагогічних знань. Основи теорії навчання			
Тема 1. Педагогіка як наука. Методи науково-педагогічного дослідження (2 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, підсумкове тестування, індивідуальне заняття	10	2-3
Тема 2. Процес навчання та його принципи (3 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, підсумкове тестування, індивідуальне заняття	15	2-3
Тема 3. Форми, методи і засоби навчання (3 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, підсумкове тестування, індивідуальне заняття	15	3-4
Тема 4. Система контролю і оцінювання навчальних досягнень учнів (3 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, підсумкове тестування, індивідуальне заняття	15	3-4
Тема 5. Диференційоване навчання в школі. Домашня навчальна робота учнів (3 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, підсумкове тестування, індивідуальне заняття	15	4-5
Змістовий модуль II Основи теорії виховання та практика виховання			
Тема 6. Виховання особистості. Ідеали і принципи виховання (3 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, підсумкове тестування, індивідуальне заняття	15	4-5
Тема 7. Розвиток, виховання і формування особистості. Самовиховання (3 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, підсумкове тестування, індивідуальне заняття	15	5-6
Тема 8. Методи та організаційні форми виховання (4 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, підсумкове тестування, індивідуальне заняття	20	5-6
Тема 9. Виховання особистості в колективі. Виховання особистості в сім'ї (4 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, підсумкове тестування, індивідуальне заняття	15	6-7
Змістовий модуль II Школотзнавство			

Тема 10. Освіта в сучасному суспільстві: стан і тенденції розвитку (5 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, підсумкове тестування, консультація	20	7-8
Тема 11. Управління освітою в Україні (5 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, підсумкове тестування, індивідуальне заняття	20	8-9
Передекзаменаційна консультація (2 год.)			9-10
Разом: 40 год.	Разом: 175 балів		

VII. ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання студентом ІНЗД прилюдним захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Педагогіка» – це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь і навичок, отриманих у процесі лекційних, семінарсько-практичних занять, охоплює декілька тем або зміст навчального курсу в цілому.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ, вимоги до них та оцінювання:

- конспект із теми (модуля) за заданим планом (**1 бали**);
- конспект із теми (модуля) за планом, який студент розробив самостійно (**2 бали**);
- анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис,

- історико-педагогічні розвідки (**3 бали**);
- повідомлення з теми, рекомендованої викладачем (**2 бали**);
- повідомлення з теми (без рекомендації викладача): аналіз інформації, самостійні дослідження (**3 бали**);
- історико-біографічні дослідження у вигляді есе (**15 балів**);
- науково-педагогічне дослідження у вигляді реферату (охоплює весь зміст навчального курсу) – **15 балів**.

Орієнтовна структура реферату – вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел. Критерії оцінювання та шкалу оцінювання подано відповідно у табл. 2 і 3.

Таблиця 3

Критерії оцінювання реферату

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	2 бали
2.	Складання плану реферату	1 бал
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	2 бали
4.	Дотримання правил реферуванням наукових публікацій	3 бали
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	5 балів
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки, список використаних джерел)	2 бали
Разом		15 балів

Шкала оцінювання реферату

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	14-15	Відмінно
Достатній	11-13	Добре
Середній	8-10	Задовільно
Низький	0-7	Незадовільно

Орієнтовна тематика реферативних досліджень з навчальної дисципліни

«Педагогіка»

1. Освіта як спосіб входження людини в світ науки і культури.
2. Освітні технології XXI століття.
3. Історичний шлях розвитку педагогіки.
4. Виховні системи: закордонний та вітчизняний досвід.
5. Вікова динаміка розвитку людини в освітньому процесі.
6. Освітні системи і розвиток особистості.
7. Розвиток і соціалізація особистості в сім'ї.
8. Стилi педагогічного спілкування.
9. Методи психолого-педагогічної діагностики.
10. Міжособистісні відносини в навчальних групах.
11. Зміст освіти. Чинники, які обумовлюють формування змісту освіти.
12. Позаурочні форми організації навчання.
13. Оцінювання результатів навчальної діяльності учнів.
14. Самоосвіта та її функції.
15. Навчання і самоосвіта в процесі професійної діяльності. Актуальність навчання на робочому місці.
16. Основні тенденції національної системи освіти.
17. Сутність і зміст освіти.
18. Закономірності і мотиви навчання.

- 19.Форми, методи і засоби навчання.
- 20.Врахування індивідуальних психологічних особливостей людей у процесі навчання.
- 21.Невербальне педагогічне спілкування.
- 22.Освіта і її загальнокультурне значення.
- 23.Основні функції сучасної освіти.
- 24.Основні моделі освіти.
- 25.Виховні технології ХХІ століття.
- 26.Виховні системи: закордонний та вітчизняний досвід.
- 27.Вікова динаміка розвитку людини в освітньому процесі.
- 28.Освітні системи і розвиток особистості.
- 29.Розвиток і соціалізація особистості в сім'ї.
- 30.Стили педагогічного спілкування.
- 31.Методи психолого-педагогічної діагностики.
- 32.Міжособистісні відносини в навчальних групах.
- 33.Стадії розвитку дитячого колективу.
- 34.Шляхи згуртування дитячого колективу.
- 35.Соціально-педагогічні причини появи важковиховуваних дітей.
- 36.Робота класного керівника з вивчення учнів, з організації та проведення позакласної виховної роботи.
- 37.Розвиток і формування особистості. Біологічне і соціальне у розвитку людини.
- 38.Роль спадковості у людському розвитку. Проблема успадкування спеціальних задатків, інтелектуальних і моральних якостей.
- 39.Вплив середовища на розвиток особистості.
- 40.Роль виховання у розвитку людини і формуванні її особистості.
- 41.Активна діяльність особистості як фактор її розвитку.
- 42.Сім'я як соціальний інститут суспільного розвитку. Функції сучасної сім'ї.
- 43.Вимоги до батьків.

44.Управління системою освіти в Україні.

45.Управління загальноосвітніми навчально-виховними закладами.

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Педагогіка». Студент може набрати максимальну кількість балів за ІНДЗ – 15 балів.

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Педагогіка» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 5, табл. 6.

Таблиця 5

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№	Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1	Виконання завдань самостійної роботи	5	35	175
2	Відповідь на семінарському занятті	10	3	30
3	Написання реферату	15	1	15
4	Модульна контрольна робота	25	3	75
5	Відвідування занять	1	21	21

Максимальна кількість балів	316
-----------------------------	-----

Розрахунок балів. Максимальна кількість балів – 316. Розрахунковий коефіцієнт 316: 60 =5,27. Наприклад, студент набрав 196 балів. Результат – $210:5,27 =39,9$ бали. Максимальна оцінка за екзамен – 40 балів.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт, реферат, есе.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 6

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

За 100 - бальною шкалою	Значення оцінки / За національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
90 – 100	Відмінно / Відмінно	A
82 – 89	Дуже добре / Добре	B
75 – 81	Добре / Добре	C
69 – 71	Задовільно / Задовільно	D
60 – 68	Достатньо / Задовільно	E
35– 59	Незадовільно з можливістю повторного складання / Незадовільно	FX
0 – 34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни / Незадовільно	F

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 7.

Таблиця 7

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
--------	---------------------

«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв творчості у розумінні і використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження та есе, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях (див. п. «Захист творчих проектів»).

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

ІХ. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Вивчення дисципліни «Педагогіка» відбувається у процесі навчання, що охоплює лекції; семінарські заняття; роботу в Інтернет; складання графічних схем, таблиць; виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань (проектів).

Під час лекції студенти отримують нову інформацію, що має теоретичний, аналітичний, проблемний характер. У процесі навчання використовують різні методи – від пояснювально-ілюстративних до проблемних. Індивідуальні завдання мають переважно дослідницький характер. Серед найважливіших засобів навчання особливо варто відзначити засоби візуалізації (слайди, схеми, таблиці, рисунки тощо), які використовують у поєднанні з активною діяльністю студентів.

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- опорні конспекти лекцій;
- навчальні посібники;
- робоча навчальна програма;
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

XI. ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Роль учителя у суспільному розвитку. Функції учителя. Основні вимоги до особистості педагога.

2. Предмет і завдання педагогіки. Основні категорії педагогіки.
3. Джерела розвитку педагогіки. Структура педагогічних наук.
4. Методи науково-педагогічних досліджень.
5. Розвиток і формування особистості. Біологічне і соціальне у розвитку людини.
6. Роль спадковості у людському розвитку. Проблема успадкування спеціальних задатків, інтелектуальних і моральних якостей.
7. Вплив середовища на розвиток особистості.
8. Роль виховання у розвитку людини і формуванні її особистості.
9. Активна діяльність особистості як фактор її розвитку.
10. Акселерація та ретардація.
11. Вікова періодизація дітей.
12. Сутність, завдання, основні категорії дидактики. Зв'язок дидактики з іншими науками.
13. Сутність процесу навчання. Головні компоненти навчального процесу.
14. Функції та рушійні сили навчального процесу.
15. Структура процесу учіння (основні етапи засвоєння знань учнями).
16. Сутність закономірностей, принципів та правил навчання.
17. Основні закономірності процесу навчання.
18. Принцип науковості навчання. Шляхи його реалізації.
19. Принцип систематичності і послідовності навчання. Шляхи його реалізації.
20. Принцип наочності навчання. Шляхи його реалізації.
21. Принцип доступності навчання. Шляхи його реалізації.
22. Принцип свідомості та активності навчання. Шляхи його реалізації.
23. Принцип міцності засвоєння знань, умінь, навичок. Шляхи його реалізації.
24. Принцип врахування індивідуальних особливостей учнів у навчанні. Шляхи його реалізації.

25. Принцип емоційності навчання. Шляхи його реалізації.
26. Принцип зв'язку навчання з практичною діяльністю. Шляхи його реалізації.
27. Сутність і завдання змісту освіти.
28. Види та рівні освіти.
29. Компоненти загальної освіти.
30. Нормативні документи змісту освіти.
31. Сутність методів, прийомів і засобів навчання.
32. Класифікація методів навчання.
33. Методи навчання за джерелом знань.
34. Методи навчання за характером логіки пізнання.
35. Методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності учнів.
36. Вибір методів навчання.
37. Форми організації навчання, їх становлення.
38. Класно-урочна форма організації навчання.
39. Вимоги до сучасного уроку в школі.
40. Типи уроків, їх структура.
41. Позаурочні (допоміжні) форми організації навчання.
42. Підготовка учителя до уроку.
43. Спостереження й аналіз уроку.
44. Функції аналізу й оцінки знань, умінь, навичок учнів.
45. Види та методи контролю знань, умінь і навичок учнів.
46. Оцінка знань, умінь і навичок учнів.
47. Мета і завдання виховання.
48. Закономірності, рушійні сили та фактори процесу виховання.
49. Структура процесу виховання та його особливості.
50. Самовиховання і перевиховання.
51. Принципи виховання.
52. Поняття методу, прийому і засобу виховання. Класифікація методів виховання.

53. Методи формування свідомості особистості.
54. Методи організації діяльності і формування поведінки.
55. Методи стимулювання поведінки і діяльності.
56. Педагогічні умови використання методів виховання.
57. Колектив, його ознаки, функції. Види і структура дитячого колективу.
58. Стадії розвитку дитячого колективу.
59. Шляхи згуртування дитячого колективу.
60. Функції, напрямки і форми роботи класного керівника.
61. Робота класного керівника з вивчення учнів, з організації та проведення позакласної виховної роботи.
62. Поняття «педагогічно занедбані діти». Соціально-педагогічні причини появи важковиховуваних дітей.
63. Принципи, шляхи і засоби перевиховання «педагогічно занедбаних дітей».
64. Моральне виховання: завдання, зміст, шляхи і засоби.
65. Розумове виховання: завдання, зміст, шляхи, засоби і методи.
66. Естетичне виховання: завдання, зміст, шляхи, засоби і форми.
67. Фізичне виховання: напрямки, засоби і форми.
68. Трудове виховання: завдання, принципи, шляхи, засоби та методи.
69. Сім'я як соціальний інститут суспільного розвитку. Функції сім'ї.
70. Вимоги до батьків.
71. Форми роботи класного керівника з батьками учнів.
72. Поняття системи освіти, її структура.
73. Принципи освіти в Україні.
74. Управління системою освіти в Україні.
75. Управління загальноосвітніми навчально-виховними закладами.

ХІІ. Рекомендована література

Основна

1. Бартків О. С. Система виховної роботи у педагогічному інституті / О. Бартків, О.Дурманенко // Наук. вісн. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Пед. науки. –2011. № 17. –С. 36-40.
2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання. 2-ге вид. / С.С. Вітвицька – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 384 с.
3. Волинка Г.І. Вступ до педагогіки: основи педагогічної теорії.- К.: Вища школа, 2006.- 424с.
4. Волкова Н.П. Педагогіка: Навчальний посібник. Вид. 2-ге, перероб., доп. – К., 2007. – 616 с.
5. Державна національна програма «Освіта» («Україна ХХІ століття»). – К., 1994.
6. Державний стандарт повної загальної середньої освіти. - <http://iitzo.gov.ua/serednya-osvita/pro-viddilennya-zmistu-zahalnoji-serednoji-osvity/normatyvno-pravova-baza-pochatkovoji-osvity/>
7. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник. – К., 2004. – 352 с.
8. Закон України "Про вищу освіту" 1.07.2014р. // <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/110-zakon-ukrayiny-pro-osvitu>
9. Концепція національного виховання // Освіта. 1994. – 26 жовтня.
10. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка: Підручник. – К., 2003.
11. Максименко В.П. Дидактика : курс лекцій / В.П. Максименко. Хмельницький : ХМЦНП, 2013. – 223 с.
12. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка. – К., 2006.
13. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи: навч. посібн. / В. Л. Ортинський – К.: ЦУЛ, 2009. – Медіатека ПУЕТ.

14. Педагогіка: практикум: навч. посіб. / Г. Х. Яворська, О. П. Ноздрова ; за заг. ред. д-ра пед. наук, проф. Г. Х. Яворської. - Одеса : Букаєв Вадим Вікторович [вид.], 2014. - 169 с.

Додаткова

1. Аббас Н.О. Роль та місце громадянської освіти в демократичному вихованні підростаючого покоління. / Н.О. Аббас // Виховна робота в школі. – 2012. – №2. – С.37 – 38.
2. Василевич Л.Ф. Прийняття рішень за умов конфлікту та невизначеності середовища : навч. посіб. для студ. ВНЗ / Л.Ф. Василевич, І.І. Юртин. – К. : [Київ. ун-т ім. Б. Грінченка], 2013. – 128 с.
3. Виховна робота у вищих навчальних закладах: Науково-методичний збірник. Спеціальний випуск: / Колектив авторів Національного університету харчових технологій, Інститут психології імені Г.С. Костюка Національної академії педагогічних наук України. — К.: НУХТ, 2013.
4. Внутрішній контроль : робоча книга керівника школи / упоряд. Н. Мурашко, А. Панченко. – К. : Редакції газет з управління освітою, 2013. – 120 с. – (Бібліотека «Шкільного світу»).
5. Внутрішньошкільний контроль та аудит / упоряд.: Наталія Мурашко, Алла Панченко. – К. : Редакції газет з управління освітою, 2013. – 128с.
6. Засоби інформаційно-комунікаційних технологій єдиного інформаційного простору системи освіти України: монографія / [В.В. Лапінський, А.Ю. Пилипчук та ін.]; за наук. ред. проф. В.Ю. Бикова. – К.: Педагогічна думка, 2010. – 160с.
7. Інформаційно аналітичний звіт про роботу МОН молоді та спорту України за 2012 рік
[http://www.mon.gov.ua/img/zstored/files/MON_Osvita-Ukr_2012_ukr_\(038-13\)_V_indd.pdf](http://www.mon.gov.ua/img/zstored/files/MON_Osvita-Ukr_2012_ukr_(038-13)_V_indd.pdf)
8. Канішевська Л.В. Теоретичні аспекти формування професійної компетентності майбутнього педагога / Л.В. Канішевська // Теоретико-

- практичні аспекти виховної роботи в різних соціальних інститутах : зб. наук, пр. – К. :ІПВ НАПН України, 2012. – Кн. 1. – С. 40–48.
9. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання. – К., 1997.
 - 10.Лозниця В.С. Основи психології та педагогіки. – К., 2001.
 - 11.Макаренко А.С. Книга для родителей. – М.,1985.
 - 12.Максимюк С.П. Педагогіка. Навч. посібник. – К., 2005.
 - 13.Мустаева Ф.А. Основы социальной педагогики. – М., 2001.
 - 14.Організаційна основа освіти та її гуманізація. Реферат.
<http://osvita.ua/vnz/reports/pedagog/14861/>
 - 15.Петрунько О.В. Молодь та інноваційні технології : перспективи і ризики взаємодії : навч.-метод. посіб. / О.В. Петрунько. – К. : Міленіум, 2013. – 80 с.
 - 16.Практикум по социальной психологии / Под ред. Пайнс Э., Маслач К. – СПб., 2000.
 - 17.Руденко, Т.Д. Мова українська – то Шевченка слово: година поезії для учнів 9-х класів / Т.Д. Руденко // Шкільний бібліотекар. – 2014. – № 1. – С. 21 – 25.
 - 18.Семиченко В.А. Психологія педагогічної діяльності: Навч. посіб. – К., 2004.
 - 19.Спіріна Т.П. Етика соціально-педагогічної діяльності : навч.-метод. посіб. / Т.П. Спіріна. – К. : Київ. ун-т ім Б. Грінченка, 2013. – 247 с.
 - 20.Старовойтенко Е.Б. Современная психология: формы интеллектуальной жизни. – М., 2001.
 - 21.Сухомлинский В.А. Письма к сыну. – М., 1989.
 - 22.Фіцула М.М. Педагогіка. – К., 2000.
 - 23.Фруктова Я.С. Педагогіка загальна : навч.-метод. посіб. /Я.С. Фруктова, Н.О. Терентьева. – Черкаси, 2013. – 42 с.
 - 24.Холодная М. Психология интеллекта. – СПб, 2002.
 - 25.Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности. – СПб., 2001.